

Dijkhuis, 15 april 2022

Goede Vrijdag
ds. Johan Meijer

gelezen: Johannes 19: 16B – 30

titel: kijk naar de lelies

overdenking

*gemeente van onze Gekruisigde Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God*

Het was een keer een week voor Pasen dat ik een bos lelies kocht, witte lelies dacht ik. Ze zaten nog in de knop. Witte lelies die de triomf van Pasen uitbeelden, het witte licht van de opstanding, ze zouden wel eens voluit in bloei kunnen staan op Pasen, schatte ik in, een inschatting die overigens aardig goed uitkwam.

Maar er gebeurde toch iets onverwachts. Toen de eerste knoppen opengingen, dacht ik een vage rozige gloed te zien, het leek net of die lelies gingen blozen. Dag na dag gingen de bloemen een beetje meer open en iedere dag werd de kleur sterker, van binnenuit werden het paarse harten. Langzaam maar zeker begon ik door te krijgen dat deze bloemen een boodschap hadden: Realiseer je goed dat het geen Pasen is geworden zonder Goede Vrijdag. Besef goed dat er geen opstanding is gekomen zonder kruisiging. Geen nieuw leven zonder het lijden en de dood van de Heer.

De bloemen kregen een nieuwe betekenis. Het was alsof stapje voor stapje voor mijn ogen de wonden van Christus opengingen. Het was alsof de steeds paarser wordende lelies mij uitdaagden met de vraag: durf je nu nog naar ons te kijken? Durf je het aan om Goede Vrijdag niet gemakshalve over te slaan...? Want dat willen we toch het liefst, dat het meteen feest is, dat het gauw allemaal goed zal komen, dat het lijden je bespaard blijft, dat je die moeilijke vragen niet door hoeft te worstelen, dat je de strijd in jezelf kunt omzeilen?

Het was alsof Jezus zelf te voorschijn trad in de lelies en tegen me zei: durf jij mijn wonden aan te zien? Durf je mijn lijden onder ogen te komen? Durf je een poos bij het kruis te blijven staan, of vlucht je ook weg, net als die andere leerlingen? En: wat ga je over Mij zeggen op Goede Vrijdag?

Heer, ik weet het niet, ik weet niet niet zo goed wat ik over U moet zeggen op Goede Vrijdag. Er zijn zoveel mogelijkheden om het over uw kruisiging te hebben en bovendien ook nog de mogelijkheid om er niet iets over te zeggen. Ik kan de veilige weg kiezen en de mensen vertellen wat er allemaal in de tekst van het lijdensverhaal staat. Bijvoorbeeld door de juridische kant van het verhaal te analyseren, te laten zien hoe oneerlijk het proces was en hoe U daar het slachtoffer van werd, maar ik ontdekte dat dat het wezen niet vat. Ik zou ook alvast naar Pasen kunnen wijzen, naar het witte licht van de Opstanding alvast, maar dan doe ik uw lijden geen recht. Ik weet het niet... Steeds opnieuw, Heer, probeer ik de verzoeningsleer die over uw lijden en sterven is verkondigd en beschreven te begrijpen, maar juist zo'n thema als verzoening heeft onder onze ogen zoveel scheuring en boosheid met zich meegebracht, dat ik me er verlegen mee voel, Heer. Bovendien, dat vind ik zo moeilijk: juist de verzoening die U door uw passie hebt bewerkstelligt heeft zoveel mensen passief gemaakt, want doordat U de zonden van de mensheid hebt vergeven, denken veel christenen dat ze er daardoor wel al zijn. U hebt het immers al goedgeemaakt... Niet alleen de lelies blozen, maar ik bloos net zo hard van verlegenheid en ook van schaamte... Ik weet niet wat ik over U moet zeggen.

Kijk nog eens naar de lelies. Ik heb mensen vaker uitgedaagd om naar lelies te kijken. Toen legde ik ze uit hoe hun hemelse Vader zorgt voor zijn mensenkinderen. Kijk eens naar deze lelies, die lijken op mijn wonden: zelfs in het diepste lijden heeft mijn Hemelse Vader voor mij gezorgd. Vanuit dat vertrouwen heb ik dat verschrikkelijke, oneerlijke en corrupte proces tegen mij kunnen verdragen, de striemen, de doornen in mijn hoofd, de gaten in mijn handen en voeten, de diepe vernedering. Je hebt er weinig fantasie voor nodig om je voor te stellen hoeveel pijn ik heb geleden, lichamelijke pijn, maar meer nog de pijn van alle haat en agressie tegen mij, en van het verraden zijn en verloochend worden en van vrienden die me opeens in de steek lieten. Ik snap heus wel dat je dat niet aan kunt zien, dat je bij zo'n afschuwelijk kruis niet wilt blijven staan, dat je hoopt dat het gauw Pasen wordt. Maar zeg nou eens in alle eerlijkheid waar ben je toch zo bang voor...?

Heer, uw lijden is zo confronterend, ik wil dat het liefst verdringen, als ik het zo eerlijk tegen u mag zeggen. Want ik ben bang dat dan mijn eigen wonden aan het licht komen, mijn eigen pijn, mijn eigen onverwerkt verdriet, mijn eigen angsten voor de toekomst, mijn eigen kwetsbaarheid. En ik ben er ook bang voor dat die dingen waar ik beslist niet trots op ben en waar ik me voor schaam aan het licht komen. Als ik bij uw lijden stil zou staan, dan moet ik ook bij mijn eigen pijn stilstaan en ik vrees dat er dan een grondeloze diepte opengaat, een chaos of een verlatenheid, ik ben bang dat het dan nooit meer goed komt, misschien verlies ik mezelf wel? En misschien raak ik dan God ook kwijt...

Blijf kijken naar de lelies, nu. Je raakt aan een wezenlijk punt. Je weet toch wel hoe ook ik het uitschreeuwde met de woorden van Psalm 22, Mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten? Maar ook al die andere dingen die je noemt: ik ben er doorheen getrokken, heb het meegemaakt, heb het doorleefd en doorstaan. Ik weet precies wat je bedoelt dus, ik snap wel wie je bent, misschien ken ik je wel beter dan je zelf wilt geloven. Misschien ken ik je wel beter dan dat jij jezelf kent....

Heer, ik dacht dat ik mijzelf toch behoorlijk goed kende, maar daar heb ik me blijkbaar toch behoorlijk in vergist. U openbaart mij nieuwe dimensies, u leert mij nieuwe inzichten. Dat ik niet perfect hoeft te zijn bijvoorbeeld, wat een bevrijdend inzicht! Dat mijn wonden niet verborgen hoeven te blijven, wat een ontroering om die eindelijk te mogen delen. Dat ik niet in allerlei slechte gewoontes en vreemde zonden hoeft te blijven rondlopen, ik kijk mijn ogen uit. Ik wilde een witte lelie zijn, zo smetteloos, zo alleen maar goed en mooi en perfect... ik hield het niet vol, maar nu alle kleuren van mijn verleden en alle tinten van mijn karakter in de aanblik van erbarmende ogen aan het licht zijn gekomen, nu heb ik het gevoel dat de bloei van het leven ook mijn toekomst mag zijn.

Jouw bloei, mijn vriend, en de bloei van alle mensen, dat was en is mijn doel. Ik heb mensen de ogen geopend, hen op hun voeten gezet, hen genezen van kwalen, ja zelf uit de dood gewekt, omdat Ik hen het leven gun, het ware volle leven. Het leven met een eeuwigheidsdimensie, het leven als kind van God, wiens bestaan niet beperkt is tot de aardse dagen, en wiens voorland niet is de ondergang, maar de opstanding. Maar die missie, die Goddelijke missie, die viel niet mee. Mensen zijn erg weerbarstig als het gaat om het loslaten van hun geestelijke blindheid, als het gaat om het onder ogen durven zien van hun eigen valkuilen en zondigheden, als het gaat om het durven lopen op eigen voeten. Ik heb er erg ver voor moeten gaan om

door al die weerstanden heen te breken, Ik heb heel mijn leven er voor moeten geven, ja zelfs voor moeten opofferen. Ik heb het er voorover gehad, ik heb het voor jou over gehad. Ik heb alle kleuren van het mensenbestaan op mij genomen, alle donkere duistere kanten heb ik willen dragen. Zelfs de zonde van verleden en toekomst heb ik willen dragen, om mensen de weg te wijzen naar het leven met God.

Heer ik word er stil van. Nooit was ik u zo dicht bij mij, nooit was ik zo dicht bij mijzelf. Dat ik leven mag van U, dat maakt me dankbaar. Dat U mij het eeuwigheidsleven gunt maakt me ontroerd. En dat U mij bevrijden wilt van de lasten waar ik onder gebukt ga, maakt me bevrijd.

Kijk nog eenmaal naar de lelies vriend. Je hebt je nogal geconcentreerd op de donkere kleuren. Je vergat bijna dat je witte lelies wilde. Maar kijk eens goed: zie je niet de witte randen? Jouw leven, jouw hele leven is ingebed in de vergeving, ingelijst in de liefde van God, en gesteld in het volle licht van de Opstanding. Ik hoop dat je nu meer dan ooit de zin ervaart en ziet om Pasen te gaan vieren.

Amen